

جمهوری اسلامی ایران
مجلس شورای اسلامی

۶۲۸

شماره چاپ

۳۱۷

شماره ثبت

دوره دهم - سال دوم

تاریخ چاپ ۱۳۹۶/۷/۱۸

یک شوری

لایحه اصلاح قانون پولی و بانکی کشور مصوب ۱۳۵۱

کمیسیون‌های ارجاعی

اقتصادی

اصلی:

اجتماعی - فرهنگی - قضائی و حقوقی

فرعی:

سوابق قانونی به دلیل حجم زیاد، به صورت جداگانه چاپ می‌شود.

معاونت قوانین

باسمه تعالی

شماره: ۵۳۸۴۵/۶۲۴۳۷

تاریخ: ۱۳۹۶/۵/۲۴

جناب آقای دکتر لاریجانی

رئیس محترم مجلس شورای اسلامی

لایحه «اصلاح قانون پولی و بانکی کشور مصوب ۱۳۵۱» که به پیشنهاد بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران در جلسه مورخ ۱۳۹۶/۵/۱ هیأت وزیران به تصویب رسیده است، برای طی تشریفات قانونی به پیوست تقدیم می شود.

حسن روحانی

رئیس جمهور

مقدمه (دلایل توجیهی):

بیش از چهار دهه از تصویب و اجرای قانون پولی و بانکی کشور مصوب ۱۳۵۱ به عنوان قانون مرجع نظام پولی و بانکی کشور می‌گذرد و طی این مدت نظام بانکی دستخوش تحولات و دگرگونی‌های شگرف در تمامی زمینه‌ها بوده و مأموریت‌ها و وظایف خطیر و کلیدی را متکفل شده است. در چنین شرایطی، قانون مذکور که متناسب با شرایط و مقتضیات زمان تصویب خود بوده؛ نمی‌تواند واجد ظرفیت‌ها و قابلیت‌های لازم برای پاسخگویی به نیازها و الزامات فعلی باشد. همچنین با هدف انطباق بیشتر چهارچوب قانونی با واقعیت‌های جامعه، واحد پول کشور از ریال که در حال حاضر صرفاً جنبه دفتری و حسابداری داشته و به هیچ وجه در جامعه کاربرد ندارد، به تومان تغییر یافته است. لذا در اجرای بندهای (۹) و (۱۹) سیاست‌های کلی اقتصاد مقاومتی، بند (۹) سیاست‌های کلی برنامه پنجساله ششم توسعه و برنامه اصلاح نظام بانکی کشور و با هدف رفع کاستی‌ها و خلأهای قانون پولی و بانکی کشور و به منظور فراهم شدن امکان بیشتر برای نهادهای مسؤل در تحقق ثبات و استحکام نظام پولی و بانکی کشور، حمایت و صیانت از منافع سپرده‌گذاران خرد، ارتقای اقتدار و اختیارات حاکمیت در برخورد با مؤسسات اعتباری متخلف و حل و فصل هر چه سریع‌تر مؤسسات اعتباری که مخل نظم و ثبات نظام بانکی کشور می‌باشند؛ لایحه زیر برای طی تشریفات قانونی تقدیم می‌شود:

عنوان لایحه:

اصلاح قانون پولی و بانکی کشور مصوب ۱۳۵۱

۱- متن زیر به عنوان مواد (۱) و (۲) تحت عنوان «قسمت اول- تعاریف و گستره شمول» به قانون پولی و بانکی کشور مصوب سال ۱۳۵۱ و اصلاحات بعدی الحاق می‌شود:

«قسمت اول- تعاریف و گستره شمول

ماده ۱- اصطلاحاتی که در این قانون به کار برده شده است، به شرح زیر

تعریف می‌شود:

الف- قانون: قانون پولی و بانکی کشور مصوب سال ۱۳۵۱ با اصلاحات بعدی آن

ب- بانک مرکزی: بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران

ج- عملیات بانکی: دریافت هرگونه سپرده از عموم و به کارگیری آن در قالب اعطای اعتبار و تسهیلات

د- خدمات بانکی: مجموعه اقداماتی غیر از عملیات بانکی که مؤسسه اعتباری می‌تواند در چهارچوب قوانین موضوعه به مشتریان ارائه و در قبال آن کارمزد دریافت نماید.

ه- مؤسسه اعتباری: شخص حقوقی که به موجب قانون تأسیس شده و یا با مجوز بانک مرکزی تأسیس شده و یا می‌شود و به انجام عملیات بانکی و ارائه تمام یا بخشی از خدمات بانکی مبادرت می‌نماید و شامل بانک و مؤسسه اعتباری غیربانکی می‌باشد. تفکیک کارکرد بانک و مؤسسه اعتباری غیربانکی حسب دستورالعملی خواهد بود که با پیشنهاد بانک مرکزی به تصویب شورای پول و اعتبار می‌رسد.

و- ابزارهای پرداخت: کلیه امکاناتی که اشخاص را قادر به پرداخت یا انتقال وجوه می‌سازد.

ز- گزیر (حل و فصل): مجموعه اقداماتی که بانک مرکزی با هدف صیانت از منافع عموم و حفظ ثبات مالی در خصوص مؤسسه اعتباری متوقف یا در معرض توقف به مورد اجراء می‌گذارد.

ح- برنامه بازسازی: مجموعه تدابیری که مؤسسه اعتباری برای حصول اطمینان از تداوم فعالیت خود در مواجهه با شرایط بحرانی، پیش‌بینی می‌نماید.
ماده ۲- کلیه اشخاصی که مبادرت به انجام عملیات بانکی و یا ارائه انواع ابزارهای پرداخت می‌نمایند، مشمول مقررات این قانون می‌باشند. تشخیص انجام عملیات بانکی و ارائه ابزارهای پرداخت با بانک مرکزی است.»

۲- متن زیر جایگزین بندهای (الف)، (ب) و (ج) ماده (۱) می‌شود و بند (د) به بند (ب) و ماده (۱) به ماده (۳) و عنوان «قسمت اول- پول» نیز به «قسمت دوم- پول» تغییر می‌یابد:

«الف- واحد پول ایران تومان است. تومان برابر ده ریال است.»

۳- متن زیر جایگزین بند (ه) ماده (۳۰) می‌شود:

«ه- اساسنامه مؤسسه اعتباری و تغییرات بعدی آن باید قبل از ثبت به تأیید شورای پول و اعتبار برسد. مؤسسه اعتباری مکلف است اساسنامه خود را مطابق با مفاد اساسنامه نمونه که متناسب با نوع مؤسسه اعتباری به تصویب شورای پول و اعتبار می‌رسد، تنظیم یا اصلاح نماید.

تبصره- اساسنامه بانک‌های دولتی متناسب با مأموریت و زمینه فعالیت هر یک با رعایت موارد مصوب شورای پول و اعتبار توسط وزارت امور اقتصادی و دارایی تهیه و پس از تصویب آن در مجمع عمومی بانک و تأیید شورای پول و اعتبار به تصویب هیأت وزیران خواهد رسید.»

۴- عنوان «قسمت دوم- بانک مرکزی ایران» به «قسمت سوم- بانک مرکزی» اصلاح و شماره مواد (۲) تا (۳۶) قانون به ترتیب به مواد (۴) تا (۳۸) تغییر می‌یابد و مواد (۳۷) و (۳۸) حذف می‌شوند.

۵- عنوان «قسمت سوم- بانکداری» به «قسمت چهارم- بانکداری» اصلاح و متن زیر تحت عنوان «فصل سوم- نظارت» به ذیل قسمت بانکداری الحاق می‌شود:

«فصل سوم- نظارت

ماده ۳۹- اشخاص مشمول مقررات این قانون، موظف به همکاری با ناظران و بازرسان بانک مرکزی هستند و باید تمامی اطلاعات و مستندات مورد نیاز را در چهارچوب مقررات این قانون در اختیار آنان قرار دهند.

ماده ۴۰- نظارت بانک مرکزی بر مؤسسه اعتباری، به صورت نظارت یکپارچه می‌باشد، به نحوی که علاوه بر ارزیابی ریسک فعالیت مؤسسه اعتباری، ریسک ناشی از فعالیت گروه مؤسسه اعتباری نیز مورد نظارت و ارزیابی قرار گیرد.

تبصره ۱- گروه مؤسسه اعتباری شامل سهامداران مؤثر، شرکت‌های تابعه و وابسته سهامداران مؤثر مؤسسه اعتباری و واحدهای تابعه و وابسته مؤسسه اعتباری می‌باشد.

تبصره ۲- دستورالعمل نظارت یکپارچه بنا به پیشنهاد بانک مرکزی به تصویب شورای پول و اعتبار می‌رسد.

ماده ۴۱- مؤسسه اعتباری موظف است اطلاعات و مستندات را که مبین عملکرد واقعی و وضعیت مالی آن است، به صورت گزارش‌های انفرادی و تلفیقی و همچنین ادواری و موردی در قالب نمونه‌ها (فرمها) و جداول ابلاغی بانک مرکزی و همچنین اطلاعات و مستندات مورد مطالبه بانک مرکزی در خصوص سهامداران، مدیران و وابستگان آنها را به آن بانک ارائه کرده و زمینه دسترسی به روز ناظران و بازرسان بانک مرکزی به داده‌ها و اطلاعات را به صورت الکترونیکی و فیزیکی فراهم نماید.

ماده ۴۲- بانک مرکزی موظف است اسناد و اطلاعات دریافتی از مؤسسه اعتباری و همچنین گزارش‌هایی را که براساس آن اطلاعات تهیه می‌کند، به عنوان «اسرار حرفه‌ای» تلقی نموده و از افشای آن مگر به حکم قانون خودداری نماید.

ماده ۴۳- مؤسسه اعتباری موظف است مقررات احتیاطی بانک مرکزی از جمله الزامات مربوط به سرمایه، نقدینگی، طبقه‌بندی دارایی‌ها، ذخیره‌گیری، تسهیلات و تعهدات، نسبت دارایی‌های ثابت و نسبت سرمایه‌گذاری‌ها را رعایت نماید.

ماده ۴۴- مؤسسه اعتباری موظف است نظام مناسب و کارآمد کنترل‌های داخلی و حاکمیت شرکتی را مطابق با دستورالعملی که بنا به پیشنهاد بانک مرکزی به تصویب شورای پول و اعتبار می‌رسد، مستقر نماید.

ماده ۴۵- مؤسسه اعتباری موظف است نظام جامعی از مدیریت ریسک را مطابق دستورالعملی که با پیشنهاد بانک مرکزی به تصویب شورای پول و اعتبار می‌رسد طراحی و به اجراء درآورد.

ماده ۴۶- مؤسسه اعتباری موظف است در چهارچوب زمانی و استانداردهای اعلامی بانک مرکزی، برنامه بازسازی خود را تهیه و پس از اخذ تأییدیه حسابرس به بانک مرکزی تسلیم نماید. برنامه مزبور باید متضمن تبیین شرایط و محیط داخلی و بیرونی مؤسسه اعتباری و پیش‌بینی وضعیت آتی آن، میزان و ترکیب دارایی‌ها و بدهی‌ها و نسبت‌های احتیاطی، مخاطرات احتمالی و نحوه مقابله با آنها باشد. بانک مرکزی پس از دریافت برنامه بازسازی هر مؤسسه اعتباری، آن را بررسی نموده و نتیجه را به شورای پول و اعتبار گزارش می‌نماید.

ماده ۴۷- اشخاص مشمول مقررات این قانون موظف هستند دستورالعمل‌های ابلاغی بانک مرکزی در زمینه مبارزه با پولشویی و مبارزه با تأمین مالی تروریسم را در چهارچوب قانون مبارزه با پولشویی و سایر قوانین و مقررات مربوط رعایت نمایند.

ماده ۴۸- بانک مرکزی می‌تواند با مراجع نظارت بانکی سایر کشورها در چهارچوب قوانین و مقررات مربوط به همکاری و تبادل اطلاعات بانکی بپردازد.

ماده ۴۹- مسئولیت سیاست‌گذاری، مدیریت ریسک، نظارت و اداره کلیه امور مؤسسه اعتباری براساس قوانین و مقررات برعهده هیأت‌مدیره‌ای است که از میان اشخاص حقیقی توسط مجمع عمومی انتخاب می‌شود. این هیأت مسئولیت حسن اجرای قوانین و مقررات ناظر بر مؤسسه اعتباری را برعهده دارد.

ماده ۵۰- انتخاب مدیرعامل و هیأت‌مدیره مؤسسه اعتباری پس از صدور تأیید صلاحیت حرفه‌ای و وثاقت و امانت آنان از سوی بانک مرکزی امکان‌پذیر است. این افراد باید حداقل دارای پنج سال سابقه در زمینه مالی و بانکی و یا مدیریت اقتصادی و دارای دانشنامه کارشناسی مرتبط باشند. نحوه احراز شرایط، اعتراض و رسیدگی به آن با پیشنهاد مشترک بانک مرکزی و وزارت امور اقتصادی و دارایی و تصویب شورای پول و اعتبار تعیین می‌شود.

ماده ۵۱- برکناری اعضای هیأت‌مدیره، مدیرعامل، قائم‌مقام مدیرعامل و معاونان مدیرعامل مؤسسه اعتباری پیش از اتمام دوره قانونی، منوط به از دست

دادن شرایط مورد نیاز توسط اشخاص مزبور می‌باشد. در غیر این صورت، باید با ارائه ادله و مستندات کافی و پس از اخذ موافقت بانک مرکزی انجام شود.

ماده ۵۲- انتصاب رؤسای ادارات و واحدهای مدیریت ریسک، حسابرسی داخلی و تطبیق در مؤسسه اعتباری منوط به تأیید صلاحیت آنها توسط بانک مرکزی است. برکنار کردن اشخاص مذکور منوط به از دست دادن شرایط لازم توسط اشخاص مزبور می‌باشد، در غیر این صورت صرفاً با اجازه بانک مرکزی امکان‌پذیر است.

ماده ۵۳- مؤسسه اعتباری موظف است نسخه‌ای از قراردادهای استخدامی منعقد شده با اعضای هیأت‌مدیره، مدیرعامل، قائم‌مقام مدیرعامل و معاونان مدیرعامل را برای بانک مرکزی ارسال کند. تمدید دوره مسئولیت آنها صرفاً برای هشت سال پیوسته در یک مؤسسه اعتباری امکان‌پذیر است.

ماده ۵۴- بانک مرکزی در صورت وقوع هر یک از تخلفات زیر در مؤسسه اعتباری، متناسب با نوع تخلف یک یا چند مورد از اقدامات نظارتی ماده (۵۵) را اعمال می‌کند:

۱- اشتغال به امور و فعالیت‌هایی که مستلزم اخذ مجوز از بانک مرکزی است بدون اخذ مجوز

۲- تخلف از شرایط و ضوابط مجوزهای صادره بانک مرکزی و یا نقض هر یک از شرایط و ضوابطی که مجوزهای مذکور براساس آنها صادر شده است.

۳- تخلف از مفاد اساسنامه

۴- عدم ارائه به موقع، صحیح و کامل داده‌ها، اطلاعات، صورت‌های مالی و گزارش‌ها به بانک مرکزی

۵- انتصاب مدیرعامل، قائم‌مقام مدیرعامل، معاونان مدیرعامل و اعضای هیأت‌مدیره و سایر مدیران مؤسسه اعتباری که مصادیق آن توسط بانک مرکزی تعیین می‌شود، بدون اخذ تأییدیه از بانک مرکزی و یا برکنار نکردن آنان در صورت عدم تأیید مجدد و یا لغو تأییدیه صلاحیت قبلی آنان از سوی بانک مرکزی و یا برکنار کردن آنان بدون اخذ تأییدیه بانک مرکزی

۶- تخلف از تعهدات ارائه شده به بانک مرکزی در مورد انجام اقدامات اصلاحی

۷- عدم تنظیم و نگهداری صحیح دفاتر، حساب‌ها، اطلاعات و صورت‌های مالی مطابق با مقررات و دستورالعمل‌های بانک مرکزی و یا تنظیم غیرواقعی آنها

۸- جلوگیری از اعمال نظارت بانک مرکزی یا عدم همکاری مناسب در این زمینه

۹- تخلف از مقررات ناظر بر صندوق ضمانت سپرده‌ها

۱۰- اقداماتی که منافع سپرده‌گذاران، مشتریان و یا ثبات، ایمنی و سلامت مالی مؤسسه اعتباری یا سایر مؤسسات اعتباری را به مخاطره می‌اندازد.

۱۱- ارائه گزارش خلاف واقع به بانک مرکزی و صندوق ضمانت سپرده‌ها

۱۲- تخلف از سایر قوانین، مقررات، دستورالعمل‌ها، بخشنامه‌ها و دستورات بانک مرکزی

ماده ۵۵- در صورت ارتکاب هر یک از تخلفات موضوع ماده (۵۴)، بانک مرکزی در چهارچوب قوانین و مقررات و متناسب با نوع تخلف، یک یا چند مورد از اقدامات نظارتی زیر را اعمال می‌کند:

۱- درخواست توضیح کتبی از مدیرعامل، قائم‌مقام مدیرعامل، معاونان مدیرعامل، رئیس یا هر یک از اعضای هیأت‌مدیره و یا دیگر مدیران و کارکنان مؤسسه اعتباری و در صورت لزوم احضار آنها برای ادای توضیحات لازم

۲- اخطار کتبی به مؤسسه اعتباری و مدیرعامل، قائم‌مقام مدیرعامل، معاونان مدیرعامل و رئیس یا هر یک از اعضای هیأت‌مدیره آن

۳- دستور کتبی برای توقف و یا رفع موارد تخلف و انجام اقدامات اصلاحی در چهارچوب برنامه زمانی مورد تأیید بانک مرکزی

۴- دستور تهیه صورت‌های مالی در مقاطع زمانی موردنظر بانک مرکزی و تهیه گزارش حسابرسی و بازرسی قانونی

۵- انتصاب حسابرس مستقل جهت رسیدگی به حساب‌های مؤسسه اعتباری

۶- تشدید الزامات احتیاطی برای مؤسسه اعتباری متخلف

- ۷- دستور موقت عدم پرداخت سود سهام یا تقسیم اندوخته‌ها
- ۸- ایجاد محدودیت در گسترش شعب در داخل یا خارج از کشور و یا دستور کاهش و ادغام شعب
- ۹- ممنوعیت و یا محدودیت موقت یا دائم مؤسسه اعتباری از انجام تمام یا بعضی از عملیات بانکی و خدمات بانکی و یا استفاده از ابزار پرداخت با تصویب شورای پول و اعتبار
- ۱۰- انتصاب ناظر مقیم در مؤسسه اعتباری برای حصول اطمینان از حسن اجرای اقدامات اصلاحی مقرر از سوی بانک مرکزی
- ۱۱- منع مداخله برخی از مدیران در تمام یا بخشی از امور مؤسسه اعتباری یا تعلیق آنها برای یک دوره زمانی معین حداکثر به مدت چهار سال و انتصاب مدیر یا مدیران موقت در صورت لزوم
- تبصره ۱- حیطه اختیارات و مسؤولیت‌های ناظر مقیم براساس دستورالعملی خواهد بود که با پیشنهاد بانک مرکزی به تصویب شورای پول و اعتبار می‌رسد.
- تبصره ۲- اقدامات نظارتی و مجازات‌های موضوع این ماده، صرفاً از حیث نقض قوانین و مقررات یا مخالفت با آنها قابل اعتراض در دیوان عدالت اداری است. مهلت اعتراض در دیوان عدالت اداری، حداکثر بیست روز پس از تاریخ ابلاغ اقدام نظارتی می‌باشد. این رسیدگی مانع از اجرای اقدامات نظارتی بانک مرکزی نخواهد بود.
- تبصره ۳- بانک مرکزی می‌تواند برحسب میزان اهمیت تخلف و دفعات تکرار، یک یا چند مورد از اقدامات نظارتی و مجازات‌های موضوع این ماده را به مورد اجراء گذارد.
- تبصره ۴- اجرای احکام حقوقی و کیفری علیه مدیران و کارکنان متخلف مانع از انجام اقدامات نظارتی و مجازات‌های مذکور در این ماده نخواهد بود.
- ماده ۵۶- به منظور کمک به پیشرفت حرفه بانکداری، اعلام موارد عملکرد غیرحرفه‌ای اعضای به بانک مرکزی، تصمیم‌گیری و اقدام در جهت پیشگیری از

رقابت، ناسالم و غیر منصفانه بین اعضاء، هماهنگی و تصمیم‌گیری در خصوص نحوه تبلیغات و اطلاع‌رسانی بانکی در چهارچوب مقررات بانک مرکزی، تشکیل هیأت داورى. با ضمانت اجراء در جهت حل اختلاف بین اعضاء و مشتریان و ارائه نظرات مشورتی به اعضاء، کانون بانک‌ها با مشارکت مؤسسات اعتباری که در ایران فعالیت می‌کنند، تشکیل می‌شود. عضویت تمامی مؤسسات اعتباری در کانون بانک‌ها الزامی است.

تبصره ۱- کانون بانک‌ها، دارای شخصیت حقوقی مستقل و برخوردار از استقلال مالی بوده و به‌موجب اساسنامه‌ای که به تصویب شورای پول و اعتبار می‌رسد، اداره خواهد شد. انتصاب دبیرکل کانون منوط به تأیید صلاحیت وی توسط بانک مرکزی می‌باشد. کانون تحت نظارت بانک مرکزی فعالیت می‌نماید. هرگونه تغییرات اساسنامه کانون موکول به موافقت بانک مرکزی و تصویب شورای پول و اعتبار خواهد بود. اتخاذ تصمیم راجع به انحلال کانون صرفاً با موافقت بانک مرکزی ممکن است.

تبصره ۲- مؤسسات اعتباری جدید موظفند حداکثر ظرف مدت یک‌ماه پس از اخذ مجوز فعالیت، به عضویت کانون درآیند.

ماده ۵۷- طرح هرگونه دعوا که منشأ آن اقدامات نظارتی بانک مرکزی باشد، باید به طرفیت بانک مزبور صورت پذیرد و افراد ذی‌مدخل در امر نظارت را نمی‌توان طرف دعوا قرار داد جز در مواردی که موضوع دعوا انتساب جرم باشد.

تبصره- منظور از اقدامات نظارتی، اقداماتی است که در راستای اعمال نظارت بر مؤسسات اعتباری در صلاحیت بانک مرکزی بوده و مشتمل بر اقدامات به‌عمل‌آمده در تمامی مراحل تأسیس، اعطای مجوز، نظارت بر فعالیت، تغییرات ثبتی، بازسازی، ادغام، انحلال و تصفیه می‌باشد.

۶- ماده (۴۴) حذف و شماره مواد (۴۲) و (۴۳) به مواد (۵۸) و (۵۹) و عنوان «فصل چهارم- مقررات کیفری و انتظامی» ذیل قسمت بانکداری به

«فصل چهارم - مقررات انتظامی» اصلاح و متون زیر به عنوان مواد (۶۰) تا (۷۴) ذیل این فصل الحاق می شود:

«ماده ۶۰ - به منظور رسیدگی به تخلفات انتظامی مؤسسه اعتباری، هیأت‌هایی تحت عنوان هیأت‌های رسیدگی به تخلفات انتظامی در بانک مرکزی تشکیل می گردد. هیأت‌های مزبور شامل هیأت‌های بدوی و تجدیدنظر می باشد. دستورالعمل نحوه تشکیل و اداره جلسات هیأت‌های مزبور بنا به پیشنهاد بانک مرکزی به تصویب شورای پول و اعتبار خواهد رسید.

ماده ۶۱ - ترکیب اعضای هیأت بدوی رسیدگی به تخلفات انتظامی، شامل پنج نفر به شرح زیر می باشد:

- ۱- قائم مقام رئیس کل بانک مرکزی و در غیاب وی یکی از معاونان رئیس کل بانک مرکزی به انتخاب رئیس کل بانک مرکزی به عنوان رئیس هیأت
- ۲- یک نفر متخصص در زمینه حقوق بانکی به انتخاب رئیس کل بانک مرکزی
- ۳- دو نفر متخصص در امور بانکی به انتخاب شورای پول و اعتبار
- ۴- یک نفر متخصص در امور بانکی به انتخاب کانون بانک‌ها

تبصره ۱- رئیس هیأت می تواند حسب صلاحدید و به تناسب موضوع، از اشخاص متخصص و مطلع بدون حق رأی برای شرکت در جلسات دعوت کند.

تبصره ۲- مدت عضویت اعضای موضوع بندهای (۲) تا (۴)، چهار سال است. انتخاب مجدد آنها تنها برای یک دوره دیگر بلامانع است و در طول دوره خدمت، قابل عزل نخواهند بود. در صورت فوت، از کارافتادگی، ناتوانی در انجام وظایف، استعفاء یا محکومیت کیفری مؤثر هر یک از اعضاء توسط دادگاه که ادامه فعالیت غیرممکن گردد، مقام منصوب کننده مکلف است بلافاصله نسبت به انتخاب عضو جدید اقدام نماید.

تبصره ۳- غیبت غیرموجه به تشخیص رئیس هیأت در چهار جلسه متوالی یا شش جلسه غیرمتوالی در طول یک سال، موجب برکناری فرد ذی ربط از هیأت بدوی خواهد بود. در این صورت، مقام منصوب کننده مکلف است بلافاصله نسبت به انتخاب عضو جدید برای باقیمانده دوره اقدام نماید.

تبصره ۴- پس از گذشت دو سال از آغاز به کار اولین دوره هیأت بدوی رسیدگی به تخلفات انتظامی، دو نفر از اعضای موضوع بندهای (۲) تا (۴) به قید قرعه تغییر می‌یابند و اشخاص دیگری جایگزین آنها خواهند شد.

تبصره ۵- جلسات با حضور رئیس هیأت و حداقل دو نفر دیگر از اعضاء رسمیت می‌یابد و تصمیمات با حداقل سه رأی موافق معتبر است.

ماده ۶۲- هیأت بدوی رسیدگی به تخلفات انتظامی صلاحیت رسیدگی به تخلفات انتظامی مؤسسه اعتباری یا مدیرعامل، قائم مقام مدیرعامل، معاونان مدیرعامل و اعضای هیأت مدیره مؤسسه اعتباری و اشخاصی را که هنگام أخذ مجوز تأسیس یا فعالیت مؤسسه اعتباری، اطلاعات نادرست یا گمراه کننده یا مدارک و اسناد غیرمعتبر یا جعلی ارائه داده‌اند و یا اطلاعات مؤثری را به تشخیص بانک مرکزی کتمان کرده‌اند، دارد.

ماده ۶۳- رأی هیأت باید مستدل و مستند به قوانین و مقررات باشد.

ماده ۶۴- شروع رسیدگی در هیأت بدوی با اعلام تخلف توسط معاون نظارت بانک مرکزی که در حکم دادستان انتظامی است، خواهد بود.

ماده ۶۵- هیأت بدوی مکلف است پیش از صدور رأی، با ابلاغ کیفرخواست دادستان انتظامی، از مدیران مؤسسه اعتباری جهت حضور در جلسه دعوت نماید. فاصله زمانی ابلاغ دعوت نامه و تشکیل جلسه نباید کمتر از ده روز باشد. تسلیم دفاعیات کتبی حداکثر ظرف بیست روز پس از ابلاغ کیفرخواست خواهد بود.

ماده ۶۶- تخلفات انتظامی به شرح زیر می‌باشد:

۱- تکرار یا استمرار تخلفات مذکور در ماده (۵۴) این قانون

۲- توقف فعالیت مؤسسه اعتباری به مدت یک روز کاری و بیشتر بدون عذر موجه

۳- افشای اسرار بانکی مشتریان و یا اطلاعات حساب‌های آنها و یا عدم تسلیم آنها در مواردی که به حکم قانون مکلف به تسلیم می‌باشند

۴- جعل یا مخدوش نمودن اسناد بانکی

۵- برداشت از حساب مشتری یا انتقال وجوه از حسابی به حساب دیگر بدون مجوز قانونی

۶- ارائه خدمات بانکی به اشخاصی که حسب قوانین و مقررات، مؤسسه اعتباری از ارائه آن خدمات به آنها منع شده است.

تبصره ۱- رسیدگی به امور مذکور در محاکم کیفری یا سایر مراجع صالحه قانونی مانع رسیدگی هیأت بدوی نخواهد بود. در صورتی که پس از رسیدگی به پرونده متهم در محاکم مزبور، حکم بر برائت وی صادر گردد، هیأت‌های بدوی یا تجدیدنظر مکلفند به تقاضای متهم، موضوع را مورد رسیدگی مجدد قرار دهند.

تبصره ۲- ساماندهی تعداد حساب‌های مشتریان نزد مؤسسه اعتباری در چهارچوب دستورالعمل ابلاغی از سوی بانک مرکزی، از شمول مفاد بند (۶) این ماده مستثنی می‌باشد.

ماده ۶۷- مجازات‌های انتظامی به شرح زیر می‌باشند:

۱- اخطار کتبی به مؤسسه اعتباری و عندالاقضاء اعلام عمومی

۲- اخطار کتبی به مدیرعامل، قائم‌مقام مدیرعامل، معاونان مدیرعامل و رئیس یا هر یک از اعضای هیأت‌مدیره مؤسسه اعتباری

۳- سلب صلاحیت مدیرعامل، قائم‌مقام مدیرعامل، معاونان مدیرعامل، تمام یا برخی از اعضای هیأت‌مدیره حسب مورد و ارجاع موضوع به بانک مرکزی جهت انتصاب مدیران موقت

۴- اعمال جریمه نقدی برای مؤسسه اعتباری تا پنجاه میلیارد تومان

۵- اعمال جریمه نقدی برای مدیرعامل، قائم‌مقام مدیرعامل، معاونان مدیرعامل و یا هر یک از اعضای هیأت‌مدیره تا پانصد میلیون تومان

۶- تعلیق برخی از فعالیت‌های مؤسسه اعتباری به‌طور موقت یا دائم

۷- تصدی امور نهادهای موضوع این قانون توسط بانک مرکزی و یا واگذاری اداره امور آن به سایر اشخاص

۸- لغو مجوز مؤسسه اعتباری

تبصره ۱- میزان جریمه‌های نقدی این ماده متناسب با نرخ تورم هر پنج سال یکبار با پیشنهاد بانک مرکزی به تصویب هیأت وزیران می‌رسد.

تبصره ۲- هیأت بدوی می‌تواند متناسب با نوع تخلف و اوضاع و احوال وقوع آن، یک یا چند مورد از مجازات‌های انتظامی فوق را اعمال نماید. تکرار و تعدد تخلف از موارد تشدید مجازات انتظامی است.

تبصره ۳- در مواردی که اعمال مجازات بند (۳) موجبات توقف فعالیت مؤسسه اعتباری را فراهم می‌آورد، بانک مرکزی می‌تواند نسبت به انتخاب مدیر موقت برای مؤسسه اعتباری اقدام کند.

تبصره ۴- احکام صادره توسط هیأت بدوی با امضای رئیس هیأت ابلاغ می‌شود. ماده ۶۸- در مواردی که هیأت‌های بدوی و تجدیدنظر مجازات مذکور در بند (۳) ماده (۶۷) را اعمال می‌نمایند، حیطه وظایف، مدت، مسؤلیت‌ها و اختیارات مدیر یا مدیران موقت و میزان حقوق و مزایای آنها توسط بانک مرکزی تعیین و حقوق و مزایای مربوط توسط مؤسسه اعتباری پرداخت می‌شود. ارکان مؤسسه اعتباری مکلف به همکاری با مدیران موقت منصوب از سوی بانک مرکزی و اجرای دستورات آنها در حدود اختیارات تعیین شده توسط بانک مرکزی می‌باشند.

ماده ۶۹- مهلت تجدیدنظرخواهی از آرای هیأت بدوی، بیست روز پس از تاریخ ابلاغ رأی آن هیأت است و در صورت عدم تجدیدنظرخواهی در مهلت مقرر، آرای هیأت بدوی قطعی و لازم‌الاجراء خواهد بود.

ماده ۷۰- مرجع تجدیدنظر آرای هیأت بدوی، هیأت تجدیدنظر رسیدگی به تخلفات انتظامی است که اعضای آن عبارتند از:

۱- رئیس کل بانک مرکزی به‌عنوان رئیس هیأت

۲- دبیرکل کانون بانک‌ها

۳- دادستان کل کشور

۴- وزیر امور اقتصادی و دارایی یا معاون وی

۵- یک نفر متخصص امور پولی و بانکی به انتخاب شورای پول و اعتبار
تبصره ۱- جلسات هیأت تجدیدنظر، با حضور رئیس و حداقل سه نفر دیگر از اعضاء رسمیت می‌یابد و تصمیمات با حداقل سه رأی اعضاء معتبر خواهد بود.

تبصره ۲- در صورتی که کانون بانکها تشکیل نشده یا فاقد دبیر کل باشد، شورای پول و اعتبار یکی از مدیران عامل مؤسسات اعتباری را موقتاً به عنوان جایگزین برای عضویت در جلسات هیأت بدوی و تجدیدنظر معرفی خواهد نمود.

ماده ۷۱- آرای هیأت تجدیدنظر، قطعی و لازم الاجراء است. آرای هیأت مذکور و نیز آرای قطعی هیأت بدوی صرفاً از حیث نقض قوانین و مقررات یا مخالفت با آنها قابل اعتراض در دیوان عدالت اداری است. مهلت اعتراض در دیوان مذکور حداکثر بیست روز پس از تاریخ قطعیت رأی یا تاریخ ابلاغ رأی قطعی می باشد.

ماده ۷۲- هیچ یک از اعضای هیأت های بدوی و تجدیدنظر را نمی توان در رابطه با آرای صادره از سوی هیأت های مذکور تحت تعقیب قضائی قرار داد.

ماده ۷۳- اعمال مجازات شدیدتر نسبت به آرای غیر قطعی هیأت بدوی توسط هیأت تجدیدنظر یا آرای نقض شده توسط دیوان عدالت اداری با توجه به مستندات جدید پس از رسیدگی مجدد با توجه به کلیه جوانب بلامانع است.

ماده ۷۴- دستورالعمل نحوه رسیدگی در هیأت های بدوی و تجدیدنظر ظرف مدت سه ماه از لازم الاجراء شدن این قانون به پیشنهاد بانک مرکزی به تصویب شورای پول و اعتبار می رسد.

۷- متن زیر به عنوان «فصل پنجم - صندوق ضمانت سپرده ها» ذیل قسمت بانکداری الحاق می شود:

«فصل پنجم - صندوق ضمانت سپرده ها

ماده ۷۵- به منظور تضمین سپرده های اشخاص در مؤسسه اعتباری، به صندوق ضمانت سپرده ها موضوع ماده (۹۵) قانون برنامه پنجساله پنجم توسعه جمهوری اسلامی ایران که در این قانون صندوق نامیده می شود اجازه داده می شود با رعایت شرایط مقرر در این قانون به فعالیت های خود ادامه دهد.

تبصره- اصلاحات اساسنامه صندوق بنا به پیشنهاد بانک مرکزی به تصویب هیأت وزیران می رسد.

ماده ۷۶- عضویت مؤسسات اعتباری در صندوق الزامی است.

ماده ۷۷- اعضای هیأت مدیره، مدیرعامل و کلیه کارکنان صندوق از هرگونه سهام‌داری و تصدی سمت در مؤسسات اعتباری ممنوع هستند.

ماده ۷۸- وظایف صندوق به قرار زیر می‌باشد:

۱- تضمین مانده سپرده‌های تودیع شده نزد مؤسسه اعتباری

۲- ارزیابی و پایش عملکرد مؤسسه اعتباری در تطبیق با مقررات این فصل از

قانون

۳- تأدیه سپرده‌های سپرده‌گذاران مؤسسه اعتباری منطبق با تضمین صورت گرفته

و در صورت توقف و یا ورشکستگی مؤسسه اعتباری پس از اعلام بانک مرکزی

ماده ۷۹- مؤسسه اعتباری موظف است نسبت به پرداخت انواع حق

عضویت صرفاً به صورت نقدی به صندوق اقدام نماید.

ماده ۸۰- حق عضویت محاسبه شده توسط صندوق برای هر یک از اعضاء،

تحت هیچ شرایطی قابلیت کاهش نخواهد داشت.

ماده ۸۱- ترتیبات اجرائی ناظر بر فعالیت صندوق از جمله تعیین مؤسسات

اعتباری مشمول، تعیین مصادیق سپرده‌های بانکی مشمول تضمین صندوق،

سقف تضمین و انواع سپرده‌های مشمول تضمین و شرایط آن، ترتیبات و

شرایط سرمایه‌گذاری منابع صندوق از جمله محل و شیوه آن، ترتیبات و شرایط

حق عضویت‌ها در صندوق از جمله میزان، انواع و نحوه محاسبه و پرداخت آنها

به صندوق، سازوکار اجرائی پرداخت سپرده‌های سپرده‌گذاران، استیفای

مطالبات صندوق از مؤسسه اعتباری ناشی از پرداخت سپرده‌های مشمول

تضمین مؤسسه اعتباری به موجب دستورالعملی خواهد بود که به پیشنهاد

مشترک بانک مرکزی و صندوق به تصویب شورای پول و اعتبار می‌رسد.

ماده ۸۲- صندوق در چهارچوب برنامه‌گزیر از اختیارات زیر برخوردار

می‌باشد:

۱- ارائه پیشنهاد به بانک مرکزی مبنی بر اعمال مجازات‌های مذکور در

ماده (۵۵) درخصوص مؤسسه اعتباری

۲- انتقال تعهدات مربوط به پرداخت بدهی یک مؤسسه اعتباری به سایر

مؤسسات اعتباری داوطلب با لحاظ شرایط و امتیازات لازم و در صورت لزوم

جبران خسارات احتمالی مؤسسه اعتباری داوطلب تا حداکثر به میزان سپرده‌های تضمین شده

۳- اعطای خط اعتباری به مؤسسه اعتباری که به تشخیص و اعلام بانک مرکزی در معرض توقف قرار گرفته است.

۴- نظارت بر اجرای برنامه گزیر مؤسسه اعتباری

۵- احراز صحت گزارش‌های ارائه شده از سوی مؤسسه اعتباری درخصوص اطلاعات سپرده‌ها و محاسبه حق عضویت قابل پرداخت به صندوق

۶- بررسی کفایت برنامه گزیر مؤسسات اعتباری

تبصره ۱- مؤسسه اعتباری موظف است مفاد بند (۲) این ماده را در قراردادهای سپرده‌گذاری درج نماید.

تبصره ۲- نحوه و شرایط تهیه برنامه گزیر مشتمل بر اقدامات مناسب به منظور برون رفت مؤسسات اعتباری از شرایط نامطلوب مطابق دستورالعملی خواهد بود که به پیشنهاد مشترک بانک مرکزی و صندوق تهیه و به تصویب شورای پول و اعتبار می‌رسد.

ماده ۸۳- در صورت توقف و یا ورشکستگی مؤسسه اعتباری، صندوق موظف است حداکثر ظرف نود روز پس از اعلام بانک مرکزی، نسبت به تأدیه مانده سپرده‌های سپرده‌گذاران مؤسسه اعتباری ذی‌ربط تا سقف تضمین شده، به صورت پرداخت نقدی و یا ایجاد سپرده‌ای به همان میزان و شرایط در مؤسسه اعتباری دیگر برای سپرده‌گذار، اقدام نماید.

ماده ۸۴- منابع مالی صندوق به شرح ذیل تأمین می‌گردد:

۱- حق عضویت‌های تعیین شده

۲- درآمد حاصل از سرمایه‌گذاری‌ها

۳- کمک‌های مالی دولت

۴- تسهیلات دریافتی از بانک مرکزی در موارد ضروری

۵- انتشار اوراق بهادار طبق قوانین و مقررات مربوط

۶- وجه التزام اخذ شده از مؤسسات اعتباری

۷- پنجاه درصد (۷۰٪) وجه التزام دریافتی از مؤسسات اعتباری بابت اضافه‌برداشت مؤسسات اعتباری از بانک مرکزی

۸- جریمه‌های اخذشده از مؤسسات اعتباری موضوع ماده (۶۷) این قانون

۹- سایر منابع پس از تصویب شورای پول و اعتبار

تبصره ۱- حق عضویت‌های دریافتی صندوق از هرگونه مالیات معاف می‌باشد.

تبصره ۲- حق عضویت‌های پرداختی مؤسسه اعتباری به‌عنوان هزینه‌های قابل قبول مالیاتی همان سال مؤسسه اعتباری منظور می‌گردد.

تبصره ۳- منابع سرمایه‌گذاری نشده صندوق باید صرفاً در حسابی نزد بانک مرکزی نگهداری شوند.

ماده ۸۵- مانده سپرده سپرده‌گذاران نزد مؤسسه اعتباری، به تناسب وجوه دریافتی آنها از صندوق کاهش می‌یابد و مطالبات سپرده‌گذاران از مؤسسه اعتباری بیش از سقف‌های تضمین تعیین‌شده از محل دارایی‌های مؤسسه اعتباری مذکور و با رعایت ماده (۱۱۱) این قانون و براساس قوانین و مقررات تصفیه می‌شود.

ماده ۸۶- مؤسسه اعتباری موظف است آمار، اطلاعات و گزارش‌های مورد نیاز صندوق را در چهارچوب وظایفی که به‌موجب این قانون برعهده صندوق گذاشته‌شده است به صندوق ارائه نماید. بانک مرکزی موظف است آمار، اطلاعات و گزارش‌های موجود خود را که در چهارچوب این قانون مرتبط با وظایف محوله به صندوق می‌باشد، با صندوق به اشتراک گذارد. صندوق با رعایت حفظ اسرار حرفه‌ای از آمار، اطلاعات و گزارش‌هایی که بانک مرکزی در اختیار آن می‌گذارد، استفاده می‌نماید.

تبصره- شیوه تبادل اطلاعات به‌موجب دستورالعملی است که ظرف مدت شش‌ماه از لازم‌الاجراء شدن این قانون به پیشنهاد بانک مرکزی به تصویب شورای پول و اعتبار می‌رسد.

ماده ۸۷- در صورتی که منابع صندوق از کفایت لازم جهت ایفای تعهدات حال‌شده به سپرده‌گذاران مشمول تضمین برخوردار نباشد، مؤسسات اعتباری

مکلفند سهم مشخصی که توسط صندوق تعیین و ابلاغ می‌شود و متجاوز از دو برابر مبلغ آخرین حق عضویت سالانه نمی‌باشد را به صورت پیش‌پرداخت حق عضویت‌های آتی در اختیار صندوق قرار دهند.

ماده ۸۸- در صورتی که مؤسسه اعتباری حق عضویت خود را در موعد مقرر پرداخت ننماید، نسبت به مبلغ حق عضویت پرداخت نشده به صندوق، مکلف به پرداخت وجه التزامی است که نرخ آن به پیشنهاد بانک مرکزی به تصویب شورای پول و اعتبار می‌رسد.

تبصره ۱- در صورتی که مؤسسه اعتباری ظرف مدت سه ماه از تاریخ ابلاغ صندوق حق عضویت خود را واریز ننماید، بانک مرکزی موظف است حق عضویت و وجه التزام مربوط را حسب درخواست صندوق از حساب‌های مؤسسه اعتباری مذکور نزد خود برداشت و به حساب صندوق واریز نماید.

تبصره ۲- بانک مرکزی می‌تواند معادل حق عضویت و وجه التزام مذکور را از حساب‌های مؤسسه اعتباری نزد سایر مؤسسات اعتباری برداشت و به حساب صندوق واریز نماید.

ماده ۸۹- مرجع رسیدگی به اختلافات احتمالی صندوق و مؤسسات اعتباری بانک مرکزی است. در صورت اعتراض به نظر بانک مرکزی، موضوع در شورای پول و اعتبار مطرح و اتخاذ تصمیم خواهد شد. رأی شورای پول و اعتبار قطعی و برای طرفین لازم‌الاجراء می‌باشد.

ماده ۹۰- توقف فعالیت یا انحلال صندوق فقط به موجب قانون امکان‌پذیر است.»

۸- عنوان «فصل سوم- ترتیب انحلال و ورشکستگی بانک‌ها» مشتمل بر مواد (۳۹)، (۴۰) و (۴۱) حذف و متن زیر به‌عنوان «فصل ششم- توقف، بازسازی، ورشکستگی، انحلال و تصفیه» ذیل قسمت بانکداری الحاق می‌شود:

«فصل ششم - توقف، بازسازی، ورشکستگی، انحلال و تصفیه

ماده ۹۱- انحلال مؤسسه اعتباری به روشهای زیر انجام می‌شود:

۱- انحلال اختیاری

۲- انحلال مؤسسه اعتباری با تصمیم بانک مرکزی

۳- انحلال در اثر ورشکستگی

ماده ۹۲- انحلال اختیاری مؤسسه اعتباری پس از تصویب مجمع عمومی آن و در چهارچوب ضوابط قانونی مربوط و صرفاً پس از تأیید شورای پول و اعتبار امکان پذیر است.

ماده ۹۳- در صورت انحلال اختیاری، مدیر تصفیه مؤسسه اعتباری توسط مجمع عمومی فوق العاده آن تعیین و پس از تأیید بانک مرکزی منصوب خواهد شد. در موارد انحلال موضوع بند (۲) ماده (۹۱)، مدیر تصفیه توسط بانک مرکزی منصوب می گردد. از تاریخ انتصاب مدیر تصفیه، اداره کلیه امور و دارایی های مؤسسه اعتباری برعهده وی می باشد. کلیه مدیران مکلفند در محدوده وظایف و اختیارات خود با مدیر تصفیه همکاری نموده، اسناد، مدارک، اطلاعات و دارایی های مؤسسه اعتباری را در اختیار وی قرار دهند.

ماده ۹۴- مؤسسه اعتباری به محض لغو مجوز موضوع ماده (۶۷)، منحل محسوب شده و توسط مدیر تصفیه منتخب بانک مرکزی اداره می شود. شورای پول و اعتبار کلیه اختیارات و وظایف مجمع عمومی صاحبان سهام مؤسسه اعتباری منحل را تا خاتمه امر تصفیه و آگهی ختم عمل برعهده دارد.

ماده ۹۵- بانک مرکزی در مورد مؤسسه اعتباری در معرض توقف یا متوقف، با توجه به شرایط حسب مورد یکی از تصمیمات ذیل را اتخاذ می کند:
الف- بازسازی

ب- درخواست اعلام ورشکستگی

تبصره- تعریف توقف و موارد آن براساس دستورالعملی است که به پیشنهاد بانک مرکزی به تصویب شورای پول و اعتبار می رسد. مرجع تشخیص توقف، بانک مرکزی است.

ماده ۹۶- بازسازی مؤسسه اعتباری از طریق هر یک از موارد زیر قابل انجام است:

۱- ادغام یک جانبه

۲- ادغام چندجانبه

۳- خرید و پذیرش

۴- ترمیم

۵- سایر موارد به پیشنهاد بانک مرکزی و تأیید شورای پول و اعتبار
ماده ۹۷- ادغام به صورت یک‌جانبه و چندجانبه خواهد بود. ادغام
چندجانبه عبارت است از تجمیع حقوق، تعهدات و دارایی‌ها و امکانات دو یا
چند مؤسسه اعتباری به‌نحوی که یک شخصیت حقوقی جدید از آن حاصل
شود. ادغام یک‌جانبه عبارت است از تجمیع حقوق، تعهدات، دارایی‌ها و
امکانات دو یا چند مؤسسه اعتباری به‌نحوی که صرفاً شخصیت حقوقی یکی از
آنها باقی بماند و شخصیت حقوقی سایر مؤسسات اعتباری ادغام‌شده محو
گردد.

تبصره ۱- ادغام مؤسسه اعتباری بدون اخذ مجوز قبلی از بانک مرکزی
ممنوع است.

تبصره ۲- ادغام دو یا چند مؤسسه اعتباری متوقف با یکدیگر ممنوع است.
ماده ۹۸- کلیه اختیارات مؤسسه اعتباری در حال بازسازی برای مدت
بازسازی که در هر حال بیش از سه سال نخواهد بود، توسط بانک مرکزی یا
نماینده آن اعمال خواهد شد. این اختیارات شامل حضور در مجامع و اعمال
رأی در آن نیز می‌باشد.

ماده ۹۹- خرید و پذیرش عبارت است از اینکه مؤسسه اعتباری داوطلب
مورد تأیید بانک مرکزی ضمن تملک کلیه دارایی‌های مؤسسه اعتباری متوقف
یا در معرض توقف، پرداخت کلیه تعهدات آن را برعهده گیرد. به محض انجام
واگذاری‌های مذکور، مؤسسه اعتباری متوقف یا در معرض توقف توسط بانک
مرکزی منحل می‌شود و مسئولیت مدیر تصفیه، تسویه دارایی‌ها و بدهی‌ها
برعهده مؤسسه اعتباری خریدار خواهد بود.

ماده ۱۰۰- در روش ترمیم، دارایی‌های مؤسسه اعتباری به دو بخش باکیفیت
و بی‌کیفیت تفکیک شده و بخش بی‌کیفیت تعیین تکلیف می‌شود. مؤسسه

اعتباری قبلی یا مؤسسه اعتباری جدید با تملک بخش باکیفیت دارایی‌ها به فعالیت خود ادامه می‌دهد.

ماده ۱۰۱- در صورتی که به تشخیص بانک مرکزی، مؤسسه اعتباری متوقف یا در معرض توقف قابلیت بازسازی نداشته باشد یا بانک مرکزی قبل از پایان بازسازی به این نتیجه برسد که بازسازی مؤسسه ممکن نیست، فرآیند ورشکستگی و تصفیه مؤسسه اعتباری انجام خواهد شد.

ماده ۱۰۲- دادگاه به درخواست هریک از اشخاص زیر، رسیدگی به ورشکستگی مؤسسه اعتباری را آغاز می‌نماید:

الف- بانک مرکزی

ب- دادستان کل کشور

تبصره ۱- در صورتی که پرونده ورشکستگی به درخواست دادستان کل کشور در دادگاه مطرح گردد، دادگاه موظف است پیش از رسیدگی نظر بانک مرکزی را اخذ نماید. در صورت عدم اظهار نظر بانک مرکزی ظرف مدت یک‌ماه، دادگاه رسیدگی را آغاز خواهد نمود.

تبصره ۲- ذی‌نفعان می‌توانند تقاضای ورشکستگی مؤسسه اعتباری را توأم با مستندات مربوط به بانک مرکزی یا دادستان کل کشور ارائه نمایند.

ماده ۱۰۳- در هر مرحله از رسیدگی به دعوی ورشکستگی در دادگاه و یا حتی پیش از طرح دعوا، به درخواست بانک مرکزی، دادگاه درخواست دستور موقت مبنی بر منع مداخله مدیران مؤسسه اعتباری در امور آن را مورد رسیدگی قرار می‌دهد. در صورت صدور دستور موقت، مدیر یا مدیران تعیین شده توسط بانک مرکزی به‌عنوان مدیر موقت مؤسسه اعتباری منصوب خواهند شد. در مواقع ضروری می‌توان صدور دستور موقت را خارج از ساعات اداری و حتی در ایام تعطیل تقاضا نمود و دادگاه موظف است حداکثر ظرف مدت بیست و چهار ساعت از درخواست بانک مرکزی در خصوص آن اتخاذ تصمیم نماید.

تبصره ۱- در مواردی که دستور موقت موضوع این ماده پیش از طرح دعوی ورشکستگی مؤسسه اعتباری صادر شده باشد، بانک مرکزی موظف

است حداکثر ظرف مدت یک ماه پس از صدور دستور موقت، دعوای ورشکستگی مؤسسه اعتباری را نزد دادگاه مطرح نماید. در غیر این صورت دادگاه دستور موقت را لغو می نماید.

تبصره ۲- بانک مرکزی در هر زمان می تواند مدیران موقت را برکنار و اشخاص دیگری را به جای آنها منصوب نماید. تغییر مدیران نیازی به تأیید دادگاه ندارد و صرف اطلاع به دادگاه کافی است.

تبصره ۳- انتصاب اعضای هیأت مدیره و هیأت عامل سایر مؤسسات اعتباری به عنوان مدیر موقت موضوع این ماده ممنوع است.

تبصره ۴- مدیر یا مدیران موقت تعیین شده موضوع این ماده دازای کلیه اختیارات مدیران مؤسسه اعتباری براساس اساسنامه خواهند بود، مگر آنچه بانک مرکزی در احکام انتصاب آنان محدودیت ایجاد کرده باشد.

ماده ۱۰۴- در مواردی که مدیر یا مدیران موقت، اجرای برخی قراردادهای منعقد شده با مؤسسات اعتباری یا ایفای برخی تعهدات آن را به مصلحت ندانند می توانند با ذکر دلیل، مجوز عدم اجرای آنها را از دادگاه درخواست نمایند. دادگاه به فوریت و خارج از نوبت به این مسأله رسیدگی کرده و با لحاظ منافع سپرده گذاران و توجه به نظر بانک مرکزی اتخاذ تصمیم می نماید. دادگاه می تواند به تقاضای مدیران موقت و با موافقت بانک مرکزی تمام یا برخی از اختیارات سهامداران مؤسسه اعتباری را سلب و اعمال آن را در اختیار مدیر یا مدیران موقت قرار دهد. اعمال این تبصره منوط به تأیید عدم همکاری سهامداران با مدیران موقت از سوی بانک مرکزی است. اعتراض سهامداران به اجرای این تبصره تا زمانی که منتهی به اتخاذ تصمیم توسط دادگاه نشده باشد مانع از نفوذ اقدامات مدیر یا مدیران موقت نخواهد بود.

ماده ۱۰۵- بانک مرکزی موظف است حداکثر ظرف مدت شش ماه از تاریخ در اختیار گرفتن کنترل مؤسسه اعتباری توسط مدیران موقت، گزارش کاملی مبنی بر وضعیت دارایی ها، بدهی ها و تعهدات مؤسسه اعتباری به دادگاه ارائه دهد. مهلت مزبور با اعلام بانک مرکزی فقط برای یکبار قابل تمدید است؛ در

صورت عدم ارائه این گزارش، دادگاه نسبت به تصمیم‌گیری در خصوص ورشکستگی مؤسسه اعتباری اقدام خواهد نمود.

ماده ۱۰۶- به محض صدور دستور موقت موضوع ماده (۱۰۳)، مدیران مؤسسه اعتباری ورشکسته ضمن ممنوعیت از مداخله در کلیه امور مؤسسه اعتباری، موظف به تحویل کلیه اموال، اسناد و مدارک مؤسسه اعتباری به مدیران موقت و همکاری با آنان می‌باشند. در صورت استنکاف به یک یا چند مورد از مجازات‌های درجه شش موضوع ماده (۱۹) قانون مجازات اسلامی محکوم می‌گردند و دادگاه مکلف است برای جمع‌آوری و دستیابی اسناد و مدارک مربوط اقدامات لازم را به عمل آورد.

ماده ۱۰۷- تمامی دعاوی علیه مدیران موقت یا مدیر تصفیه که در اجرای بند (۲) ماده (۹۱) تعیین می‌شود به دلیل اقداماتی که در جریان اداره موقت یا تصفیه مؤسسه اعتباری انجام می‌دهند، به طرفیت بانک مرکزی در دادگاهی رسیدگی می‌شود که به پرونده ورشکستگی رسیدگی می‌کند. در مواردی که دادگاه به این نتیجه برسد که مدیران موقت یا مدیر تصفیه از حدود اختیارات خود تجاوز کرده‌اند ضمن بلااثر کردن اقدامات مزبور، از بانک مرکزی می‌خواهد که حسب مورد نسبت به تغییر آنان یا محدود کردن اختیارات آنان اقدام نماید. در صورتی که اعمال خارج از حدود اختیارات مدیران مزبور منجر به ورود زیان به اشخاص شده باشد، پس از تعیین میزان زیان وارده توسط دادگاه، بانک مرکزی مکلف به جبران آن خواهد بود. این امر نافی اختیارات بانک مرکزی در اقامه دعوا علیه مدیران مقصر موضوع این ماده در مراجع قضائی نمی‌باشد.

تبصره- در تمامی دعاوی موضوع این ماده قطع نظر از تاریخ طرح آنها، بانک مرکزی مکلف به پرداخت هزینه‌های معاضدت قضائی مدیران موقت و مدیر تصفیه است به نحوی که آنان جهت دفاع از خود در دادگاه موظف به پرداخت هیچ هزینه‌ای نباشند.

ماده ۱۰۸- تصمیماتی که دادگاه در مورد ورشکستگی یا اداره موقت مؤسسه اعتباری اتخاذ می‌نماید به هیچ وجه نافی یا محدودکننده اختیارات بانک مرکزی از جمله در خصوص لغو یا تعلیق مجوز مؤسسه اعتباری نمی‌باشد.

ماده ۱۰۹- دادگاه در هر مورد که رسیدگی به ورشکستگی مؤسسه اعتباری درخواست شود پس از اخذ نظر بانک مرکزی و در صورت احراز شرایط ورشکستگی، مبادرت به صدور حکم ورشکستگی می‌نماید. تاریخ توقف توسط دادگاه پس از اخذ نظر بانک مرکزی تعیین خواهد شد. معاملاتی که از تاریخ توقف تا زمان صدور حکم ورشکستگی توسط مدیران موقت منصوب از طرف بانک مرکزی انجام شده است، از احکام قانون تجارت در خصوص معاملات تاجر متوقف مستثنی می‌باشد.

ماده ۱۱۰- با صدور حکم ورشکستگی، مدیر تصفیه از جانب دادگاه تعیین می‌شود و مؤسسه اعتباری از انجام هرگونه عملیات بانکی و مالی جز آنچه برای تصفیه ضرورت دارد، ممنوع می‌شود. به محض صدور حکم ورشکستگی کلیه دارایی‌های مؤسسه اعتباری در اختیار مدیر تصفیه قرار می‌گیرد. مدیران مؤسسه اعتباری مکلفند اسناد، مدارک و دارایی‌های مؤسسه اعتباری را به مدیر تصفیه تحویل دهند. در صورت استتکاف به یک یا چند مورد از مجازات‌های درجه شش موضوع ماده (۱۹) قانون مجازات اسلامی محکوم می‌گردند و دادگاه مکلف است برای جمع‌آوری و دستیابی اسناد و مدارک مربوط اقدامات لازم را به عمل آورد.

تبصره ۱- دادگاه مدیر تصفیه را از میان مدیران پیشنهادی بانک مرکزی انتخاب می‌نماید و بانک مرکزی می‌تواند در هر زمان تغییر مدیر تصفیه را به دادگاه پیشنهاد دهد.

تبصره ۲- در جریان تصفیه مؤسسه اعتباری، عضو ناظر توسط شورای پول و اعتبار با اختیاراتی که آن شورا معین می‌کند، منصوب خواهد شد.

تبصره ۳- پس از صدور حکم ورشکستگی مجوزهای صادره توسط بانک مرکزی برای مؤسسه اعتباری خودبه‌خود ملغی می‌گردد و مؤسسه اعتباری موظف است در کلیه مراسلات و اطلاعات خود عبارت «در حال تصفیه» را بلافاصله همراه نام خود به کار برد.

ماده ۱۱۱- در تصفیه بدهی‌ها و تعهدات مؤسسه اعتباری در جریان انحلال یا ورشکستگی، اولویت پرداخت به ترتیب طبقات زیر می‌باشد:

۱- هزینه‌های بازسازی و تصفیه

۲- مطالبات صندوق ضمانت سپرده‌ها بابت پرداخت سپرده‌های تضمین شده
۳- حقوق و مزایای کارکنان مؤسسه اعتباری و سایر بدهی‌ها و حقوق
ممتازة وفق قانون

۴- اصل سپرده‌ها به‌جز سپرده‌های سرمایه‌گذاری مازاد بر سقف تضمین شده
صندوق ضمانت سپرده‌ها

۵- اصل سپرده‌های سرمایه‌گذاری مازاد بر سقف تضمین شده صندوق
ضمانت سپرده‌ها

۶- اصل سپرده‌های مؤسسات اعتباری مازاد بر سقف تضمین شده صندوق
ضمانت سپرده‌ها

تبصره ۱- چنانچه دارایی‌هایی از مؤسسه اعتباری به وثیقه گذاشته شده
باشند، از محل عواید حاصل از فروش دارایی‌های مزبور، ابتدا حقوق مرتهن
پرداخت می‌شود.

تبصره ۲- بدهکاران مؤسسه اعتباری موضوع این ماده در هیچ صورتی حق
استناد به ادعای تهاثر برای پرداخت بدهی‌های خود را ندارند.

ماده ۱۱۲- احکام ورشکستگی مؤسسات اعتباری در مواردی که در این
قانون معین نشده است تابع قوانین و مقررات مربوط خواهد بود.

۹- متن زیر به‌عنوان «فصل هفتم- سایر مقررات» ذیل قسمت بانکداری
الحاق می‌شود:

«فصل هفتم - سایر مقررات

ماده ۱۱۳- سپرده‌پذیری از عموم تحت هر عنوان و به هر شکل، اعم از
اینکه در این قانون تعریف شده یا نشده باشد، فقط با مجوز بانک مرکزی
امکان‌پذیر است.

تبصره ۱- آیین‌نامه تعیین مصادیق و شرایط سپرده‌پذیری موضوع این ماده با
پیشنهاد بانک مرکزی و پس از تأیید شورای پول و اعتبار به تصویب هیأت
وزیران می‌رسد.

تبصره ۲- نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران مطابق آیین‌نامه موضوع
این ماده موظف است فعالیت اشخاصی که بدون أخذ مجوز از بانک مرکزی

مبادرت به سپرده‌پذیری از عموم نمایند را شناسایی و پس از تأیید بانک مرکزی متوقف می‌نماید. متخلفین با شکایت بانک مرکزی به مجازات‌های درجه پنج موضوع ماده (۱۹) قانون مجازات اسلامی محکوم خواهند شد.

ماده ۱۱۴- بانک مرکزی فهرست مؤسسات اعتباری مجاز و همچنین مؤسسات اعتباری غیرمجاز را به محض شناسایی به طرق مقتضی از جمله درج در پایگاه اطلاع‌رسانی خود اعلام عمومی می‌نماید. ارائه هرگونه خدمات عمومی، دولتی و بانکی به مؤسسات اعتباری غیرمجاز و همچنین استفاده کلیه دستگاه‌های دولتی و عمومی غیردولتی از خدمات بانکی این مؤسسات ممنوع است. ارائه‌دهنده خدمات به مؤسسات غیرمجاز و استفاده‌کنندگان از خدمات این مؤسسات، به مجازات درجه هفت موضوع ماده (۱۹) قانون مجازات اسلامی محکوم خواهند شد.

تبصره- مؤسسات اعتباری غیرمجاز محدود به فهرست شناسایی شده توسط بانک مرکزی نمی‌باشند.

ماده ۱۱۵- تصدی اشخاصی که بدون أخذ تأییدیه صلاحیت از بانک مرکزی یا پس از عزل، تعلیق، عدم تأیید مجدد و یا سلب صلاحیت قبلی توسط بانک مرکزی، در سمت‌های مدیرعامل، قائم‌مقام مدیرعامل، معاونان مدیرعامل و عضو هیأت‌مدیره مؤسسات اعتباری فعالیت نمایند، در حکم تصرف غیرقانونی در وجوه و اموال عمومی محسوب شده و علاوه بر مجازات مربوط به آن، به‌ازای هر روز به پرداخت جزای نقدی مجازات موضوع درجه پنج ماده (۱۹) قانون مجازات اسلامی محکوم خواهند شد. مدیران موضوع این ماده که تأیید صلاحیت نشده‌اند و همچنین مدیران مذکور از زمان سلب صلاحیت، تعلیق و یا عزل، مجاز به امضای هیچ‌یک از اسناد تعهدآور مؤسسه اعتباری نمی‌باشند. تعقیب کیفری اشخاص مزبور در این خصوص منوط به شکایت بانک مرکزی است.

ماده ۱۱۶- انتشار هر نوع آگهی یا اطلاعیه یا اقدام تبلیغی از طریق هر نوع رسانه (ملی، خصوصی، داخلی یا خارجی) اعم از نشریات و مطبوعات الکترونیکی و غیرالکترونیکی، دیداری یا شنیداری به نفع اشخاصی که به فعالیت‌های پولی و بانکی بدون أخذ مجوز از بانک مرکزی جمهوری اسلامی

ایران اشتغال دارند، ممنوع است. تخلف رسانه‌ها از این حکم مستوجب جریمه نقدی تا میزان ده برابر هزینه تبلیغ صورت گرفته یا سقف جزای نقدی درجه سه موضوع ماده (۱۹) قانون مجازات اسلامی، هر کدام که بیشتر باشد خواهد بود که به حساب صندوق ضمانت سپرده‌ها واریز می‌شود. دستورالعمل اجرایی این ماده به پیشنهاد بانک مرکزی به تصویب شورای پول و اعتبار می‌رسد.

ماده ۱۱۷- هرگونه انتشار خبر خلاف واقع و غیرمستند درخصوص مؤسسه اعتباری توسط هر شخص از طریق رسانه‌های ارتباط جمعی، جرم تشویش اذهان عمومی محسوب می‌شود. مرتکب با شکایت مؤسسه اعتباری ذی‌نفع به مجازات جبران خسارت مادی و معنوی وارده به مؤسسه اعتباری نیز محکوم می‌شود.

ماده ۱۱۸- مؤسسات اعتباری مکلفند علاوه بر مقررات این قانون، آیین‌نامه‌ها و دستورالعمل‌های آن و بخشنامه‌ها و دستورالعمل‌هایی که بانک مرکزی در اجرای قوانین صادر می‌نماید و همچنین اساسنامه مصوب خود را رعایت کنند.

ماده ۱۱۹- بانک مرکزی و بانک‌های دولتی از شمول قوانین و مقررات عمومی دولت در امور اداری، استخدامی، مالی و معاملاتی مستثنی می‌باشند و تابع آیین‌نامه‌هایی خواهند بود که ظرف مدت شش ماه با پیشنهاد وزارت امور اقتصادی و دارایی به تصویب هیأت وزیران می‌رسد.

۱۰- شماره ماده (۴۵) قانون به ماده (۱۲۰) تغییر می‌یابد.

رئیس جمهور

وزیر امور اقتصادی و دارایی

هیأت‌رئیسه محترم مجلس شورای اسلامی

احتراماً، در اجرای آیین‌نامه داخلی مجلس شورای اسلامی و ماده (۴) قانون تدوین و تنقیح قوانین و مقررات کشور مصوب ۱۳۸۹/۳/۲۵ نظر معاونت قوانین درمورد لایحه اصلاح قانون پولی و بانکی کشور مصوب ۱۳۵۱ تقدیم می‌گردد.

معاون قوانین

نظر اداره کل تدوین قوانین

معاون محترم قوانین

احتراماً در اجرای بندهای (۲) و (۴) ماده (۴) قانون تدوین و تنقیح قوانین و مقررات کشور مصوب ۱۳۸۹/۳/۲۵ نظر این اداره کل به شرح زیر تقدیم می‌گردد:

۱- سابقه تقدیم:

ماده ۱۳۴ - قبلاً تقدیم نگردیده است

قبلاً در جلسه علنی شماره مورخ تقدیم و در تاریخ مجلس / کمیسیون (موضوع اصل ۸۵ قانون اساسی) رد شده و اینک:

با تغییر اساسی با تقاضای کتبی ۵۰ نفر از نمایندگان (مشروط به تصویب مجلس)

پیش از انقضاء شش ماه بدون تغییر اساسی

با تقاضای کتبی کمتر از ۵۰ نفر از نمایندگان با انقضاء شش ماه

مجدداً قابل پیشنهاد به مجلس می‌باشد.

نمی‌باشد.

۲- در اجرای بند (۲) ماده (۴) قانون تدوین و تنقیح قوانین و مقررات کشور:

رعایت شده است.

در لایحه تقدیمی آیین نگارش قانونی و ویرایش ادبی رعایت شده است. (با نظر کارشناسی)

رعایت نشده است، دلایل مغایرت به ضمیمه تقدیم می‌شود.

۳- از نظر آیین نامه داخلی مجلس (شکلی):

الف- ماده ۱۳۱-

اول- موضوع و عنوان مشخص دارد

ندارد

دوم- دلایل لزوم تهیه و پیشنهاد در مقدمه دارد

ندارد

سوم- موادی متناسب با اصل موضوع و عنوان دارد

ندارد

ب- ماده ۱۳۶- امضاء مقامات مسؤول را دارد

ندارد

ج- ماده ۱۴۲- لایحه تقدیمی دارای یک موضوع است و پیشنهاد آن به عنوان ماده واحده مواجه با ایراد نمی‌باشد.

بیش از یک موضوع مواد متعدد می‌باشد.

۴- در اجرای بند(۴) ماده(۴) قانون تدوین و تنقیح قوانین و مقررات کشور مصوب ۱۳۸۹/۳/۲۵:

اول: از نظر قانون اساسی؛

لایحه تقدیمی با قانون اساسی بطور کلی مغایرت ندارد.

دارد. اصل / اصول مغایر و دلیل مغایرت به ضمیمه تقدیم می‌گردد.

دوم: از نظر سیاست‌های کلی نظام و سند چشم‌انداز؛

لایحه تقدیمی با سیاست‌های کلی نظام و سند چشم‌انداز مغایرت ندارد.

دارد، دلیل مغایرت به ضمیمه تقدیم می‌شود.

سوم: از نظر قانون برنامه؛

لایحه تقدیمی با قانون برنامه مغایرت ندارد.

دارد، دلیل مغایرت به ضمیمه تقدیم می‌شود.

چهارم: از نظر آیین‌نامه داخلی مجلس (ماهوی)؛

الف- لایحه تقدیمی با قانون آیین‌نامه داخلی مجلس مغایرت ندارد.

دارد، دلیل مغایرت به ضمیمه تقدیم می‌شود.

ب- ماده ۱۲۲- رعایت اصل هفتاد و پنجم قانون اساسی شده است.

نشده است، دلیل مغایرت به ضمیمه تقدیم می‌شود.

ج- ماده ۱۸۵- موجب اصلاح یا تغییر برنامه مصوب نمی‌شود و نیاز به
۲ - رأی نمایندگان ندارد.
۳ می‌شود دارد.

تعداد یک برگ اظهارنظر به ضمیمه تقدیم می‌شود.

مدیر کل تدوین قوانین

۵- لایحه تقدیمی از حیث پیشگیری از وقوع جرم با بند(۵) اصل(۱۵۶) قانون اساسی مغایرت ندارد.
 دارد.

معاونت اجتماعی و پیشگیری از وقوع جرم قوه قضائیه

ضمیمه نظر اداره کل تدوین قوانین

بیان مستندات و دلایل مغایرت

- ۱- در لایحه تقدیمی قواعد شکلی تدوین قوانین رعایت نشده است و این لایحه فاقد هرگونه ماده بندی است. لذا پیشنهاد می شود هر حکم اصلاحی در قالب یک ماده مهجرا تدوین گردد.
- ۲- در بند (ز) ماده (۱) پیشنهادی در بند (۱) لایحه عبارت «گزیر (حل و فصل)» ذکر شده است. عبارت «حل و فصل» معادل لفظ «گزیر» نیست بنابراین عبارت «گزیر (حل و فصل)» نامأنوس و مغایر اصول نگارش متون قانونی است.
- ۳- در بند (۲) لایحه بندهای (الف)، (ب) و (ج) ماده (۱) قانون پولی و بانکی کشور مصوب ۱۳۵۱ حذف شده است و واحد پول ایران تومان معرفی شده و تومان را برابر ده ریال دانسته است. با حذف بندهای (الف) و (ب) ماده (۱) قانون پولی و بانکی کشور مصوب ۱۳۵۱ عملاً تعریفی از ریال در متون قانونی وجود نخواهد داشت و به تبع آن تعریف تومان نیز با ایراد مواجه می شود. لذا، پیشنهاد می شود بندهای (الف) تا (ج) ماده (۱) قانون پولی و بانکی حذف نشده و فقط واحد پایه پول (پول رسمی) ایران به تومان تغییر نماید و ریال به عنوان واحد پول خرد اعلام گردد.
- ۴- موارد مذکور در تبصره (۱) ماده (۴۰) لایحه فاقد تعاریف قانونی مشخص و شفاف می باشد.
- ۵- تبصره های (۱) و (۲) ماده (۸۴) لایحه مغایر بند (الف) ماده (۶) قانون برنامه پنجساله ششم توسعه جمهوری اسلامی ایران می باشد.